

Пересада О.В.,

*старший викладач кафедри економічної кібернетики
та управління економічною безпекою,*

Харківський національний університет радіоелектроніки

Сопко В.В.

студент,

Харківський національний університет радіоелектроніки

ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ТЕОРІЇ А. МАРШАЛА

Альфред Маршалл – англійський економіст, лідер неокласичного напрямку в економічній науці. Визначальне місце у теоретичній спадщині А. Маршалла займають теорія ціноутворення та принцип рівноваги, які є основою подальшого розвитку теорій попиту та пропозиції, ринкової рівноваги. Розпочинаючи дослідження, А. Маршалл запропонував власну класифікацію благ: матеріальні, якими людина володіє на правах приватної власності, та нематеріальні, які охоплюють ділові та професійні зв'язки, організацію підприємства. Стверджував, що багатство створюється не лише у сфері виробництва, але й у сфері послуг.

На основі дослідження взаємодії ціни, попиту та пропозиції А. Маршалл розробив теорію ринкової рівноваги. Це такий стан економіки, коли є відповідність між попитом і пропозицією, між ресурсами і потребами.

Однією з важливих заслуг А. Маршалла є узагальнення положень ранніх маржиналістів про функціональну залежність таких факторів, як ціна, попит і пропозиція. Він показав, що зі зниженням ціни попит зростає, а з ростом ціни – знижується і що, в свою чергу, зі зниженням ціни пропозиція падає, а з ростом ціни – зростає. Стійкою або рівноважною А. Маршалл вважав таку ціну, яка встановлена в точці рівноваги попиту та пропозиції (на графіку точку перетину кривих попиту і пропозиції прийнято називати «хрестом Маршалла»).

У теорії «Ціни попиту» А. Маршалл висунув концепцію про «еластичність попиту». Остання характеризується їм як показник залежності обсягу попиту від зміни ціни. Він виявив різну ступінь еластичності попиту товарів в залежності від структури споживання і рівня доходів та інших факторів, показав, що найменша еластичність попиту властива товарам першої необхідності. Але, по А. Маршаллу, існує особливий взаємозв'язок у впливі попиту і пропозиції на рівень ринкової ціни в залежності від аналізованого періоду часу.

Дослідження в рамках теорії «граничних витрат виробництва» дозволили вченому виявити закономірності зміни питомих витрат виробництва при збільшенні обсягів виробництва на підприємстві. Він, зокрема, зазначає, що, як правило, великий масштаб виробництва в конкурентній економіці забезпечує підприємству зниження ціни товарної продукції і відповідно перевагу перед конкурентами.

Концептуальний підхід та основні теоретичні здобутки А. Маршалла витримали перевірку часом і займають важливе місце в арсеналі сучасної економічної теорії. Перехід до неокласичної парадигми, який сприяв подальшому розвитку економічної теорії, отримав назву «маршаллівської революції».

Перелік джерел посилання

1. Ковальчук В. М., Сарай М. І. Історія світової економічної думки. Київ: Астон, 2008. 253 с.

2. Бечко П. К., Голобородько Я. О. Теоретичні засади сутності економічних категорій «конкуренція» і «конкурентоспроможність». *Ефективна економіка*. 2015. № 7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_7_14.